

нафта і продукти її перегонки (на 2,57 млрд. дол.; на 7,1% більше), продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості (на 2,11 млрд.дол.; на 4,5% більше).

Оскома О. В.,

доцент кафедри аналітичної економіки
та менеджменту,

кандидат економічних наук, доцент,

Драгун М. Д.

здобувач вищої освіти спеціальності

051 «Економіка»

(Дніпропетровський державний

університет внутрішніх справ,

м. Дніпро)

ПЛАНУВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ, ЯК ЦЕНТРАЛЬНІ ФУНКЦІЇ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ ПІДПРИЄМСТВА

Тривалість успішного функціонування будь-якої організації завжди залежала від ефективності рішень, що приймаються їх керівництвом. Ця важлива мета ставила організаційну структуру в положення контрольованого процесу. Саме тому широкого поширення набув контролінг як цілісна концепція економічного управління підприємством, направленою на виявлення всіх шансів і ризиків, пов'язаних із здобуттям прибутку в ринкових умовах. Знаходячись на перетині обліку, інформаційного забезпечення, контролю і планування, контролінг займає особливе місце в управлінні підприємством: він зв'язує воедино всі функції управління, інтегрує і координує їх причому не підміняє собою управління підприємством, а лише перекладає його на якісно новий рівень.

Планування в широкому значенні означає ухвалення на основі систематичної підготовки управлінських рішень, пов'язаних з майбутніми подіями. Головне значення планування полягає в підвищенні продуктивності і ефективності роботи підприємства за допомогою: цільової орієнтації і координації всіх подій на підприємстві; виявлення ризиків і зниження їх рівня; розукрупнення і тим самим спрощення процесів; підвищення гнучкості, пристосованості до змін.

Планування обумовлене аналізом і прогнозом, результати яких містять відповідні порівняння передбачуваних дій значущих для майбутнього альтернатив. У прагненні до виявлення кращих альтернатив, цілей і способів їх досягнення виявляється функція оптимізації.

Контроль є продовженням планування і супроводжує процес реалізації планів. Контроль припускає визначення і документування фактичних

показників (результатів реалізації рішень) і порівняння їх з плановими показниками для визначення результатів діяльності. До контролю відноситься також порівняння показників очікуваного і фактичного виконання планів, перевірка допустимості початкових передумов і контроль методичної і змістовної узгодженості планового процесу. Контроль включає також комплекс заходів щодо аналізу вірогідних відхилень від запланованих показників. Порівняння і аналіз стимулюють нові процеси ухвалення рішення, які в свою чергу ініціюють проведення коректуючих заходів і забезпечують довгостроковий повчальний ефект. Головне значення контролю полягає в створенні гарантій виконання планів і в загальному підвищенні ефективності управлінського процесу. [1]

Планування і контроль є процесами обробки інформації керівниками, яким надає в цьому підтримку допоміжний управлінський персонал. Ці процеси здійснюються з використанням специфічних методів і інструментів. Входом для цих процесів служить інформація про зовнішнє і внутрішнє середовище підприємства. Виходом, або результатом цих процесів, є планово-контрольна інформація, яка відбивається в планах і звітах.

Найважливішими вимогами, що пред'являються до системи планування і контролю, і одночасно її ознаками є наступні:

1. Цілеспрямованість.
2. Цілісність і повнота.
3. Структуризація планів за змістом, масштабом і тимчасовим параметром.
4. Цілеорієнтована інтеграція розділів плану (приватних планів).
5. Гнучкість, актуальність, ефективність.

Контроль відхилень рівня досягнення якісно сформульованих стратегічних або оперативних цілей, як правило, вимагає проведення спеціального аналізу, оскільки в більшості випадків дуже важко визначити "нормальні" відхилення.

До числа найважливіших задач оперативного контролінгу відносяться: контроль над виконанням бюджету підприємства, встановлення відхилень, аналіз причин, що викликали відхилення, розробку коректуючих заходів.

Відхилення планових і фактичних величин можуть виникати по всіх параметрах, визначених в бюджеті:

1. вартісні параметри - витрати, доходи з обороту, маржинальний прибуток, надходження, виплати, дебіторські і кредиторські заборгованості, капітал і т.п.;
2. параметри організаційної структури - місця виникнення витрат, продуктові і регіональні дивізіони, закупівельні, виробничі, збутові, проектні підрозділи і т.п.;
3. тимчасові параметри - дні, тижні, місяці, квартали, роки. [1]

Розрізняють наступні види відхилень: абсолютні відхилення, селективні відхилення, кумулятивне відхилення, розрахунок відхилення в тимчасовому розрізі.